

**Натисніть тут, щоб  
купити книгу на сайті  
або замовляйте за телефоном:  
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,  
(066) 727-17-62**

О.Б. Сліпець  
О.П. Фучила

**МАТЕМАТИКА**  
**Дидактичний матеріал**  
**3 клас**  
*Навчальний посібник*



ТЕРНОПІЛЬ  
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

УДК 51(075.2)  
С47

Рецензенти:  
кандидат педагогічних наук, доцент  
*Онишків З.М.*

вчитель початкових класів вищої категорії, вчитель-методист  
*Будна Н.О.*

**Сліпець О. Б.**

С47 Математика. Дидактичний матеріал : 3 кл. / О.Б. Сліпець, О.П. Фучила. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2020. — 200 с.

2005000017087

У посібнику запропоновано завдання для поглиблення і закріплення знань учнів з математики. Зміст посібника відповідає Державному стандарту початкової освіти та Типовим освітнім програмам. Матеріал подано у двох варіантах до кожного уроку.

Посібник допоможе вчителеві у доборі матеріалу для самостійної і домашньої роботи, додаткових занять з учнями.

Для вчителів і учнів 3-го класу.

**УДК 51(075.2)**

*Охороняється законом про авторське право.  
Жодна частина цього видання не може бути відтворена  
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

2005000017087

© Навчальна книга – Богдан, виключна  
ліцензія на видання, оригінал-макет, 2020

## КАРТКА 1

### 1 варіант

1. Розв'язати задачі.

1. Улітку хлопчик доглядав за яблунями та грушами. Яблунь було 10, а груш — на 5 більше. Скільки всього дерев доглядав хлопчик?
2. У покупця було 50 гривень. Він купив на 20 гривень картоплі і на 10 гривень моркви. Скільки гривень у нього залишилося?
3. Мама купила 15 зошитів у широку лінійку, 10 зошитів у косу лінійку, а у клітинку — на 5 зошитів менше, ніж у широку і косу лінійку разом. Скільки зошитів у клітинку купила мама?

2. Обчислити.

$$100 - 20$$

$$80 - 1$$

$$90 + 7$$

$$40 + 60$$

$$24 - 4 + 3$$

$$49 - 10 - 2$$

$$(47 - 7) - 1$$

$$98 - (9 - 1)$$

3. Записати числа 58, 16, 61, 44 у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

*Зразок:*  $33 = 30 + 3$

4. Записати всі числа від...

а) сорока до п'ятдесяти;

б) вісімдесяти до дев'яноста п'яти.

5. Накреслити один відрізок завдовжки 7 см, а другий — на 5 см довший. Довжину другого відрізка записати спочатку в сантиметрах, а потім — в дециметрах і сантиметрах.

### 2 варіант

1. Розв'язати задачі.

1. В автобусі їхало 20 чоловіків, а жінок — на 5 менше. Скільки всього пасажирів їхало в автобусі?
2. Вранці на пошту привезли 38 посилок. Вдень адресати забрали 9 посилок, а ввечері — 8. Скільки посилок залишилося на пошті?

3. У першому мотку було 25 м дроту, в другому — 30 м, а в третьому — на 10 м більше, ніж у першому і другому мотках разом. Скільки метрів дроту у третьому мотку?
2. Обчислити.
- |          |               |  |
|----------|---------------|--|
| 19 + 1   | 33 - 3 + 5    |  |
| 100 - 30 | 66 - 10 - 4   |  |
| 60 + 3   | (99 - 9) - 1  |  |
| 20 + 80  | 77 - (10 - 3) |  |
3. Кожне з чисел 27, 14, 51, 55 записати у вигляді суми розрядних доданків за зразком.  
Зразок:  $25 = 20 + 5$
4. Записати всі числа від...
- а) тридцяти одного до сорока двох;
  - б) сімдесяти до вісімдесяти п'яти.
5. Накреслити один відрізок завдовжки 9 см, а другий — на 3 см довший. Довжину другого відрізка записати спочатку в сантиметрах, а потім — в дециметрах і сантиметрах.

## КАРТКА 2

### *1 варіант*

1. Розв'язати задачі.
1. В їдальню привезли 24 кг картоплі, 24 кг капусти і 14 кг персиків. На скільки більше кілограмів привезли овочів, ніж фруктів?
  2. В одній вазі 18 цукерок, а в двох інших — по 6 цукерок. Скільки цукерок у трьох вазах?
  3. У кошик поклали 16 яблук, 4 груші, а слив стільки, скільки яблук і груш разом. Скільки фруктів поклали у кошик?
2. Обчислити.
- |         |              |              |
|---------|--------------|--------------|
| 69 - 60 | 18 - 9 + 7   | 32 + 16 - 4  |
| 7 + 70  | 13 - (8 + 4) | 29 + 40 - 5  |
| 68 - 8  | 14 - (6 + 3) | 95 - 70 + 3  |
| 19 - 7  | (88 - 8) + 3 | 32 + 24 - 21 |

3. Виписати тільки двоцифрові числа.

14, 28, 45, 9, 16, 6.

4. Вписати знаки  $<$ ,  $>$ ,  $=$ .

$$17 * 71$$

$$38 * 83$$

$$51 * 42$$

$$19 * 19$$

5. Знайти периметр квадрата, довжина сторони якого дорівнює 2 см.

## 2 варіант

1. Розв'язати задачі.

1. Секцію з плавання відвідувало 32 дівчинки, 42 хлопчики і 24 дорослих. На скільки більше дітей, ніж дорослих, відвідувало секцію?

2. На одній полиці стояло 25 книжок, а на двох інших — по 9 книжок. Скільки книжок стояло на трьох полицях?

3. З першої ділянки зібрали 14 кг моркви, з другої — 16 кг, а з третьої стільки, скільки з першої і другої разом. Скільки кілограмів моркви зібрали з трьох ділянок?

2. Обчислити.

$$59 - 50$$

$$12 - 7 + 7$$

$$67 - 30 + 2$$

$$5 + 60$$

$$16 - (9 + 5)$$

$$57 + 30 - 8$$

$$62 - 2$$

$$11 - (4 + 3)$$

$$95 - 60 + 2$$

$$18 - 4$$

$$(54 - 4) + 8$$

$$32 + 43 - 22$$

3. Виписати тільки одноцифрові числа.

9, 11, 81, 8, 6, 66.

4. Вписати знаки  $<$ ,  $>$ ,  $=$ .

$$13 * 31$$

$$63 * 99$$

$$62 * 55$$

$$17 * 17$$

5. Знайти периметр трикутника, сторони якого дорівнюють 2 см, 3 см, 5 см.

## КАРТКА 3

### 1 варіант

1. Розв'язати задачі.

1. У сувої було 67 м ситцю. Після того, як пошили сарафани, залишилося 32 м ситцю. На скільки більше метрів ситцю витратили, ніж залишилося?
2. У саду росло 10 яблунь і 16 груш. Посадили ще 4 сливи. Скільки всього фруктових дерев стало у саду?
3. У магазин привезли 14 ящиків апельсинів. До обіду продали 4 ящики, а після обіду — 3. Скільки ящиків апельсинів залишилося продати?

2. Обчислити.

$$11 - 9$$

$$6 + 6 + 3$$

$$14 - 5$$

$$14 - 7 + 9$$

$$3 + 9$$

$$12 - 10 + 9$$

$$7 + 8$$

$$10 + 6 - 9$$

3. Накреслити відрізок  $AB$  завдовжки 1 дм 2 см і відрізок  $KM$  — на 3 см коротший.

4. Не виконуючи дій, вставити знаки  $>$ ,  $<$ ,  $=$ .

$$65 - 5 * 65 - 60$$

$$2 + 70 * 6 + 70$$

$$90 - 50 * 90 - 10$$

$$50 + 7 * 7 + 50$$

$$40 + 2 * 40 + 20$$

$$80 - 1 * 80 - 8$$

5\*. Записати всі двоцифрові числа, сума яких дорівнює 8.

### 2 варіант

1. Розв'язати задачі.

1. У бочці 90 л квасу. До обіду продали 36 л квасу. На скільки більше літрів квасу залишилося, ніж продали?
2. В універмазі було 10 ручних і 12 електричних швейних машин. Привезли ще 8 машин. Скільки швейних машин стало в універмазі?
3. У садку 12 яблунь. До обіду дідусь з онуком зібрали яблука з трьох яблунь, а після обіду — з чотирьох яблунь. Зі скількох яблунь залишилося зібрати яблука?

2. Обчислити.

$17 - 8$

$15 - 7$

$4 + 9$

$3 + 8$

$8 + 4 - 5$

$12 - 6 - 4$

$16 - 10 + 7$

$10 + 3 - 8$

3. Накреслити відрізок  $CD$  завдовжки 1 дм і відрізок  $OM$  — на 3 см коротший.

4. Не виконуючи дій, поставити знаки  $>$ ,  $<$ ,  $=$ .

$95 - 5 * 95 - 50$

$3 + 60 * 8 + 60$

$80 - 20 * 80 - 10$

$30 + 5 * 5 + 30$

$40 + 3 * 40 + 30$

$70 - 1 * 70 - 6$

5\*. Записати всі двоцифрові числа, в яких сума цифр дорівнює найбільшому одноцифровому числу.

## КАРТКА 4

### 1 варіант

1. Розв'язати задачі.

1. У бідоні було 48 л меду. У 5 банок розлили по 3 л меду. Скільки літрів меду залишилося у бідоні?

2. У магазин привезли яблука. Коли 45 кг яблук продали, залишилося на 22 кг яблук менше, ніж продали. Скільки кілограмів яблук привезли в магазин?

3. Юннати пропололи буряк і моркву: буряку — 10 рядків, а моркви — на 20 рядків більше. Скільки рядків буряку і моркви пропололи юннати?

2. Обчислити.

$(49 - 9) + 2$

$90 - 60 - 10$

$30 + 1 + 1$

$18 - 9 + 4$

$11 - (16 - 8)$

$98 - 90$

$(50 + 20) - 1$

$89 + 1$

3. Вставити пропущені числа.

$6 + \square = 11$

$7 + \square = 15$

$\square + 9 = 18$

$\square + 5 = 11$



4. Записати пропущені числа.

$70 > 60 \text{ на } \square$

$30 < 90 \text{ на } \square$

$60 < 80 \text{ на } \square$

$100 > 50 \text{ на } \square$

5.\* Василькові 15 років, а Сашкові 9 років. Скільки років було Василькові, коли Сашкові було 5 років?

## 2 варіант

1. Розв'язати задачі.

- Купили 6 чашок, по 5 грн за кожну, і миску по 22 грн. Скільки гривень заплатили за всю покупку?
- Після того, як мама витратила на покупки 45 грн, у неї залишилося на 12 грн менше, ніж вона витратила. Скільки гривень було у мами спочатку?
- Клас прикрасили гірляндами і кульками. Гірлянд було 20, а кульок — на 30 більше. Скільки прикрас було у класі?

2. Обчислити.

$(87 - 7) + 6$

$13 - (17 - 9)$

$100 - 20 - 50$

$66 - 60$

$40 + 8 - 8$

$(30 + 60) - 1$

$12 - 6 + 7$

$99 + 1$

3. Вставити пропущені числа.

$7 + \square = 16$

$\square + 4 = 12$

$8 + \square = 13$

$\square + 6 = 15$

4. Записати пропущені числа.

$40 > 10 \text{ на } \square$

$20 < 80 \text{ на } \square$

$50 < 60 \text{ на } \square$

$90 > 40 \text{ на } \square$

5\*. Тетянці 13 років, а Маринці 7 років. Скільки років було Маринці, коли Тетянці було 10 років?

## КАРТКА 5

### 1 варіант

1. Розв'язати задачі.

- З однієї яблуні зібрали 21 кг яблук, а з двох інших — по 24 кг з кожної. Скільки кілограмів яблук зібрали з трьох яблунь?

2. У мотку було 50 м тасьми. До обіду продали 20 м, і стільки ж — після обіду. Скільки метрів тасьми залишилося у мотку?
3. На двох полицях стояли книжки, порівну на кожній. Коли з однієї полиці взяли 6 книжок, на ній залишилося ще 3 книжки. Скільки книжок було на двох полицях?
2. Обчислити «кругові» вирази.
- |           |          |           |          |
|-----------|----------|-----------|----------|
| $27 + 10$ | $6 + 6$  | $20 - 5$  | $25 + 2$ |
| $30 - 10$ | $37 - 7$ | $12 + 13$ | $15 - 9$ |
3. Розв'язати рівняння.
- |               |             |              |               |
|---------------|-------------|--------------|---------------|
| $x + 10 = 30$ | $x - 9 = 5$ | $5 + x = 10$ | $70 - x = 58$ |
|---------------|-------------|--------------|---------------|
4. Вставити пропущені числа.
- |   |  |
|---|--|
| $6 \text{ м } 5 \text{ дм} = \square \text{ дм}$  | $52 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ см}$  |
| $5 \text{ дм } 6 \text{ см} = \square \text{ см}$ | $27 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$ |
5. Накреслити ламану, що складається з двох ланок. Довжина першої ланки — 6 см, вона на 3 см коротша, ніж друга ланка. Знайти довжину ламаної.

## 2 варіант

1. Розв'язати задачі.
1. З однієї грядки зібрали 31 кг моркви, а з двох інших — по 23 кг з кожної. Скільки кілограмів моркви зібрали з трьох грядок?
2. У залі 90 місць. Спочатку глядачі зайняли 30 місць, а потім — ще стільки ж. Скільки залишилося вільних місць?
3. На двох клумбах росли тюльпани, порівну на кожній. Коли з однієї клумби зрізали 7 тюльпанів, на ній залишилося ще 2 тюльпани. Скільки тюльпанів росло на двох клумбах?
2. Обчислити «кругові» вирази.
- |           |           |           |          |
|-----------|-----------|-----------|----------|
| $35 + 13$ | $48 - 8$  | $14 - 3$  | $10 + 6$ |
| $16 - 9$  | $40 - 30$ | $11 + 24$ | $7 + 7$  |
3. Розв'язати рівняння.
- |               |             |             |               |
|---------------|-------------|-------------|---------------|
| $x + 10 = 50$ | $x - 3 = 6$ | $3 + x = 7$ | $90 - x = 25$ |
|---------------|-------------|-------------|---------------|
4. Вставити пропущені числа.
- |   |  |
|---|--|
| $7 \text{ м } 8 \text{ дм} = \square \text{ дм}$  | $97 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ см}$  |
| $8 \text{ дм } 7 \text{ см} = \square \text{ см}$ | $79 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$ |

5. Накреслити ламану, що складається з двох ланок. Довжина першої ланки — 6 см, вона на 4 см довшя, ніж друга ланка. Знайти довжину ламаної.

## КАРТКА 6

### 1 варіант

1. Розв'язати задачі.

1. Троє рибалок спіймали 56 окунів: перший спіймав 16, а другий — 24 окуні. Скільки окунів спіймав третій рибалка?
2. У двох коробках 40 олівців. В меншій коробці — 8 олівців. На скільки більше олівців у більшій коробці, ніж у меншій?
3. Микола зібрав 16 грибів, Марійка — 14. На пиріг використали 9 грибів. Скільки грибів залишилося?

2. Обчислити.

$$20 - 5$$

$$80 - 6$$

$$60 - (17 - 8)$$

$$34 - 2 + 46$$

$$34 + 6$$

$$42 + 9$$

$$48 - (15 - 6)$$

$$72 + 27 - 16$$

3. Розв'язати рівняння.

$$x + 2 = 80 \quad 25 + x = 33 \quad x - 3 = 30 \quad 12 - x = 12$$

4. Знайти значення виразу  $a + 4$ , якщо  $a = 26$ ;  $a = 40$ .

5. Накреслити два відрізки: довжина відрізка  $AB$  — 10 см,  $MD$  — 5 см. На скільки сантиметрів відрізок  $AB$  довший за відрізок  $MD$ ?

### 2 варіант

1. Розв'язати задачі.

1. У їдальні за три дні витратили 86 кг картоплі: першого дня — 21 кг, другого — 20 кг картоплі. Скільки кілограмів картоплі витратили третього дня?

- У двох ящиках 30 кг слив. У першому ящику — 9 кг. На скільки більше кілограмів слив у другому ящику, ніж у першому?
- В автобусі їхало 8 жінок і 12 чоловіків. На зупинці 6 пасажирів вийшло. Скільки пасажирів залишилося?

2. Обчислити.

$$80 - 6$$

$$90 - 4$$

$$70 - (18 - 9)$$

$$44 - 2 + 33$$

$$32 + 8$$

$$33 + 9$$

$$58 - (13 - 7)$$

$$66 + 22 - 13$$

3. Розв'язати рівняння.

$$x + 14 = 70$$

$$28 + x = 39$$

$$x - 2 = 20$$

$$13 - x = 13$$

4. Знайти значення виразу  $90 - a$ , якщо  $a = 3$ ;  $a = 20$ .

5. Накреслити відрізок  $OB$  завдовжки 12 см,  $KM$  — 8 см. На скільки сантиметрів відрізок  $KM$  коротший за відрізок  $OB$ ?

## КАРТКА 7

### 1 варіант

1. Розв'язати задачі.

- У меблевий магазин привезли 28 шаф, столів — на 7 більше, ніж шаф, а ліжок — на 5 менше, ніж столів. Скільки ліжок привезли у меблевий магазин?
- На одному кущі зацвіло 9 троянд, а на другому — на 6 троянд більше. Скільки всього троянд зацвіло на двох кущах?
- Розв'язати задачу за скороченим записом.

Було — 29 л молока

Випили — 4 л і 2 л молока

Залишилося — ? л молока

2. Обчислити.

$$76 - 8$$

$$88 - (6 + 8)$$

$$54 + 9$$

$$60 - (12 - 9)$$

$$48 + 4$$

$$(80 + 4) - 9$$

$$44 - 6$$

$$100 - 9 - 10 - 11$$

3. Обчислити периметр прямокутника, довжина якого — 5 см, а ширина — на 2 см менша. Накреслити даний прямокутник.

4. Порівняти дані числа і вирази, поставити знаки  $<$ ,  $>$ ,  $=$ .

$$\begin{array}{ll} 10 + 40 * 100 - 50 & 60 - 50 * 10 \\ 40 - 1 * 40 + (14 - 5) & 73 * 37 \end{array}$$

5\*. На двох кушах сиділи горобці. Коли з першого куша 7 горобців полетіло на дерево, з другого на перший перелетіло 4 горобці. Після цього на обох кушах горобців стало по 5. Скільки горобців було на кожному куші спочатку?

## 2 варіант

1. Розв'язати задачі.

1. З присадибної ділянки зібрали 74 кг картоплі, моркви — на 42 кг менше, ніж картоплі, а цибулі — на 6 кг більше, ніж моркви. Скільки кілограмів цибулі зібрали з присадибної ділянки?

2. В одній бригаді працювало 12 тракторів, а в другій — на 5 тракторів більше. Скільки тракторів працювало у двох бригадах?

3. Розв'язати задачу за скороченим записом.

Було — 5 л і 7 л води

Долили — 25 л води

Стало — ? л води

2. Обчислити.

$$\begin{array}{ll} 66 - 9 & 99 - (7 + 9) \\ 43 + 8 & 90 - (13 - 8) \\ 58 + 7 & (60 + 4) - 7 \\ 51 - 7 & 100 - 4 - 10 - 16 \end{array}$$

3. Обчислити периметр прямокутника, ширина якого — 3 см, а довжина — на 2 см більша. Накреслити його.

4. Порівняти дані числа і вирази, поставити знаки  $<$ ,  $>$ ,  $=$ .

$$\begin{array}{ll} 40 + 50 * 50 + 40 & 70 - 1 * 0 + (12 - 3) \\ 30 - 1 * 30 + (16 + 9) & 49 * 94 \end{array}$$

5.\* У двох коробках було 24 склянки. Коли з першої коробки взяли 7 склянок, у ній залишилося 5 склянок. Скільки склянок було у другій коробці?